

ESG-indikatorer for en landbrugsbedrift

Helle Pelant Lahrmann og Lone Waldemar

SEGES Innovation P/S

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Indledning

ESG-rapportering for en dansk landbrugsbedrift bliver mere og mere relevant, i takt med at landmandens samarbejdspartnere, herunder den finansielle sektor og de store virksomheder, som aftager bedriftens produkter, skal rapportere på bæredygtighed for hele værdikæden i henhold til ESRS (European Sustainability Reporting Standards) [1].

Det betyder, at mange af de store virksomheder og den finansielle sektor vil få behov for at indsamle ESG-nøgletal fra deres kunder og leverandører – herunder landmændene.

Der findes mange måder at rapportere bæredygtighed på, og det kan være vanskeligt for den enkelte landmand at gennemskue, hvad rapporteringen skal indeholde, og hvad der er tilstrækkeligt og giver værdi for egen virksomhed inden for den bæredygtige udvikling.

Alle landmænd vil skulle i gang med ESG-rapportering i løbet af de næste år, men der er stor usikkerhed om kravene til landmandens ESG-rapport. Mange landmænd er derfor endnu ikke begyndt at forholde sig til virksomhedens bæredygtighedsrapportering, og for mindre og mellemstore landbrugsvirksomheder kan det virke som en meget stor og omstændelig opgave at få overblik og at udarbejde en ESG-rapport.

I dette notat har vi gennemgået indikatorlisten fra *Bæredygtighedsindikatorer på bedriften* [2] og i samarbejde med DLBR (ESG-arbejdsgruppe) konkretiseret, hvilke indikatorer der som minimum bør være med i en landbrugsvirksomheds ESG-rapportering mhp. at understøtte virksomhedens bæredygtige udvikling.

Målet med dette arbejde er at gøre det mere overskueligt for landbrugsbedrifter at komme i gang med at arbejde med bæredygtighed uden at skulle udarbejde lange og omfattende ESG-rapporter.

Materialer og metoder

I rapporten *Bæredygtighedsindikatorer på bedriften* [2] er angivet en række områder, som kan understøtte en landbrugsbedrifts bæredygtige udvikling, inklusiv en liste med indikatorer, som tager udgangspunkt i en databaseret tilgang til rapportering af bæredygtig udvikling på landbrugsbedriften.

I dette notat har vi gennemgået indikatorlisten fra denne rapport [2] og i samarbejde med DLBR – via arbejdet i en ESG-arbejdsgruppe nedsat af DLBR bestyrelsen – konkretiseret, hvilke indikatorer der som minimum bør indgå i en landbrugsvirksomheds ESG-rapport.

Indikatorlisten (Tabel 1) er blevet opdateret med nyeste viden inden for de enkelte områder og i nogle tilfælde udbygget sammenlignet med listen i rapporten *Bæredygtighedsindikatorer på bedriften* [2]. Listen er blevet opdateret efter input fra fagspecialister i SEGES Innovation inden for de forskellige produktionsgrene i landbruget samt på baggrund af input fra DLBR i perioden marts til juni 2023.

I dette notat er det ikke beskrevet, hvordan information om den enkelte indikator kan fremskaffes. Denne information kan findes i den oprindelige rapport [2].

Resultater og diskussion

Nedenstående tabel præsenterer den opdaterede indikatorliste med en opdeling af, om indikatoren kategoriseres som en standardindikator (S) eller som en ekstra indikator (E).

Indikatorer, der er kategoriseret som standardindikatorer (S), er indikatorer, som SEGES Innovation og DLBR mener, som minimum bør indgå i en landbrugsbedrifts ESG-rapportering. Herudover er der en række indikatorer i tabellen, der vil kunne styrke bedriftens bæredygtige udvikling yderligere, og som vil være relevant for nogle landbrugsbedrifter at arbejde med – måske fordi det allerede er et indsatsområde på bedriften, eller fordi man ønsker at udvikle virksomheden yderligere indenfor det givne område.

Et eksempel på dette kunne være inden for biodiversitet. I denne kategori er to af indikatorerne angivet med et S, men der findes andre gode indikatorer, som det kan være relevant at arbejde med, hvis bedriften ønsker at øge biodiversiteten yderligere. F.eks. at få udarbejdet et NaturTjek eller at implementere tiltag, der understøtter den eksisterende natur i småbiotoper på bedriftens arealer.

Ud for hver indikator i Tabel 1 er det angivet, hvilken produktionsgren indikatoren er relevant for:

K – Kvæg-/mælkeproducenter

G – Griseproducenter (alle dyregrupper)

AE – Fjerkræ-/ægproducenter

F – Fjerkræ-/slagtekyllingeproducenter

P – Planteavlere

V – Virksomhed, indikatorer gældende for alle produktionsgrene

Table 1. Bruttoliste med standardindikatorer (S) og ekstra indikatorer E, som kan anvendes i udarbejdelsen af en ESG-rapport for en landbrugsbedrift. I den første kolonne til venstre er angivet om de enkelte indikatorer hører til under E, S eller G i afrapporteringen.

	Indikator	Enhed	Standard (S)/ Ekstra €	
E	KLIMA			
	Produktets klimaaftryk			
	K	Hvad er emissionen pr. kg EKM?	CO2e	S
	K	Hvad er emissionen pr. FEN majsensilage?	CO2e	S
	K	Hvad er emissionen pr. FEN græsensilage?	CO2e	S
	K,G	Hvad er emissionen pr. kg kød (slagtet)?	CO2e	S
	AE	Hvad er emissionen pr. kg æg?	CO2e	S
	F	Hvad er emissionen pr. kg levende kylling?	CO2e	S
	P	Hvad er emissionen pr. hkg korn?	CO2e	S
	Bedriftens klimaaftryk			
	V	Hvad er bedriftens emission for Scope 1?	tons CO2e	S
	V	Hvad er bedriftens emission for Scope 2?	tons CO2e	S
	V	Hvad er bedriftens emission for Scope 3?	tons CO2e	S
	V	Hvad er emissionen fra bedriftens skovarealer?	tons CO2e	E
	BIODIVERSITET			
	V	Angiv andelen af bedriftens arealer disponeret til §3-beskyttet natur og/eller skov	pct.	S
	V	Angiv maksimal High Nature Value (HNV)-score på bedriftens arealer	1-14 point	S
	V	Er der gennemført et NaturTjek på ejendommen?	Ja/Nej	E
	V	Er der indført tiltag mhp. at forvalte ejendommens eksisterende natur, herunder småbiotoper?	Ja/Nej	E
	V	Angiv maksimal biodiversitet-score på bedriften	1-9 point	E
	VANDMILJØ OG LUFTKVALITET			
	P	Angiv kvælstofudvaskning fra rodzonen	kg N/ha	S
	P	Angiv kvælstofudledning til kysten	kg N/ha	E
	P	Angiv ammoniaktab fra marken	kg NH ₃ -N/ha	S
	P	Angiv fosforoverskud	kg P/ha	S
	P	Er bedriftens potentiale for etablering af minivådområder realiseret?	Ja/Nej	E
	P	Er bedriftens potentiale i at indgå i lavbunds- og vådområdeprojekter realiseret?	Ja/Nej	E
	MARKJORDENS FRUGTBARHED			
	P	Er der på risikoarealer udført tiltag mod erosion?	Ja/Nej	E
	P	Er der udført tiltag mod jordpakning på pakkingskadet jord?	Ja/Nej	E
	P	Ligger næringsstoffallene (fosfor, kali og magnesium) på et optimalt niveau (middelhøjt) i forhold til jordtypen?	Ja/Nej	E
	P	Er kalkningstilstanden på et optimalt niveau (middelhøjt) i forhold til jordtypen?	Ja/Nej	E
P	Er der på arealer med vandlidende jorde gennemført tiltag for at sikre en god afvanding?	Ja/Nej	E	
P	Er der foretaget tiltag for at sikre, at jorden har et passende kulstofindhold?	Ja/Nej	E	
S	HUSDYRENES SUNDHED OG VELFÆRD			
	K	Angiv dødelighed for køer, % af årskøer	pct.	S
	K	Angiv dødelighed for kalve, % af kalve 1-180 dage gamle	pct.	S
	K	Angiv dødelighed for indsatte slagtekalve, % af indsatte kalve	pct.	S
	F	Angiv dødelighed for fjerkrækødproduktion, % døde dyr	pct.	S
	AE	Angiv dødelighed for fjerkræ-konsumæg produktion, % døde dyr	pct.	S
	G	Angiv dødelighed for søer, %	pct.	S
	G	Angiv dødelighed for slagtegrise, %	pct.	S
	G	Angiv dødelighed for smågrise, %	pct.	S
	G	Angiv dødelighed for pattegrise, %	pct.	S
	K	Angiv antibiotikaanvendelsen køer, samt tyre, kvier og stude over 24 mdr. (gennemsnit pr. år)	ADD/100 dyr	S

	K	Angiv antibiotikaanvendelsen kalve under 12 mdr. og ungdyr mellem 12 og 24 mdr. (gennemsnit pr. år)	ADD/100 dyr	S
	F	Angiv antibiotikaanvendelsen ved fjerkrækødproduktion, seneste 365 dage	kg aktivt stof	S
	AE	Angiv antibiotikaanvendelsen ved fjerkræ-konsumægproduktion, seneste 365 dage	kg aktivt stof	S
	G	Angiv antibiotikaanvendelse, pattegrise, søer, gylte og orner (gennemsnit pr. år)	vægtet ADD/100 dyr	S
	G	Angiv antibiotikaanvendelsen, slagtegrise og polte (gennemsnit pr. år)	vægtet ADD/100 dyr	S
	G	Angiv antibiotikaanvendelsen, fravænnede smågrise op til 30 kg (gennemsnit pr. år)	vægtet ADD/100 dyr	S
	K	Angiv nyinfektionsprocent	pct.	E
	K	Angiv celletal for mælk leveret til mejeri	celler/ml mælk	E
	F	Angiv trædepudescorere ved fjerkrækødproduktion	1-200 point	E
	F	Angiv kassationsprocent i fjerkrækødproduktionen, % af antal slagtet	pct.	E
	K,G, F,AE	Har bedriften opnået nogle mærkninger, standarder, certificeringer eller lignende indenfor dyrevelfærd?	Ja/Nej	E
	K,G, F,AE	Er bedriftens primære produktion økologisk?	Ja/Nej	E
ARBEJDSFORHOLD				
	V	Alle medarbejdere en ansættelseskontrakt jf. gældende overenskomst?	Ja/Nej	S
	V	Vi prioriterer faglig udvikling af de ansatte ved deltagelse på kurser, kongresser m.v.	Ja/Nej	E
	V	Vi afvikler MUS-samtaler med samtlige ansatte	Ja/Nej	E
	V	Vi følger systematisk op på APV-handlingsplanen	Ja/Nej	S
	V	Vi foretager sikkerhedsrunderinger med faste intervaller	Ja/Nej	E
	V	Vi gør aktivt noget for at forebygge arbejdsskader og arbejdsulykker	Ja/Nej	E
	V	Vi arbejder systematisk med målsætningerne fastsat i den årlige arbejdsmiljødrøftelse	Ja/Nej	E
	V	Vi har fokus på forebyggelse af fysisk nedslidning blandt medarbejdere	Ja/Nej	E
	V	Vi har fokus på systematisk at forebygge erhvervs sygdomme	Ja/Nej	E
	V	Vi anvender personlige værnemidler i en hver situation, hvor det er påkrævet	Ja/Nej	E
	V	Vi deltager i aktiviteter målrettet det omgivende samfund f.eks. "Åbent Landbrug", besøg af skoleklasser o.lign.	Ja/Nej	E
	V	Angiv antallet af landbrugselever beskæftiget i virksomheden	Antal	S
	V	Vi beskæftiger folk, som står uden for arbejdsmarkedet (flexjob, ikke-skoleparate unge, personer med funktionsnedsættelse mm.)	Antal	E
	V	Angiv gns. anciennitet på fastansatte medarbejdere	år/medarbejder	E
	V	Angiv gennemsnitlig antal sygedage for fastansatte medarbejdere	da-ge/medarbejder	S
	V	Angiv virksomhedens smileystatus inden for arbejdsmiljø (gældende i tre år fra Arbejdstilsynets besøg)	Rød/Gul/Grøn	E
	V	Angiv antallet af anmeldelsespligtige ulykker det seneste år	stk./år	E
OPTIMAL RESURSEANVENDELSE				
	K	Angiv fremstillingspris pr. kg leveret EKM	DKK/kg	E
	K,G	Angiv fremstillingspris pr. kg leveret kød	DKK/kg	E
	G	Angiv fremstillingspris smågrise (30 kg)	DKK/kg	E
	G	Angiv fremstillingspris for slagtegrise	DKK/kg	E
	F	Angiv fremstillingspris pr. kylling	DKK/kg	E
G	AE	Angiv fremstillingspris pr. kg æg	DKK/kg	E
	P	Angiv fremstillingspris for grovfoder	DKK/FEN	E
	P	Angiv fremstillingspris for korn	DKK/hkg	E
	K	Angiv foderforbrug pr. kg EKM	kg	E
	K	Angiv foderforbrug pr. kg tilvækst	kg	E
	G	Angiv foderforbrug pr. 30 kg gris	FESv	E
	G	Angiv foderforbrug pr. kg tilvækst, slagtegrise	FESv	E

F	Angiv foderforbrug pr. kg kylling	kg	E
AE	Angiv foderforbrug pr. kg æg	kg	E
P	Angiv udbytte for korn	hkg/ha	E
P	Angiv udbytte for grovfoder	FEN/ha	E
G	Angiv daglig tilvækst, slagtegrise	g/dag	E
G	Angiv daglig tilvækst, smågrise (30 kg)	g/dag	E
K	Angiv EKM leveret pr. årsko	kg	E
K	Angiv livsydelse	kg EKM/ko	E
G	Angiv producerede pattegrise pr. årssø	Antal	E
ØKONOMISK ROBUSTHED			
V	Angiv afkastningsgrad	pct.	S
V	Angiv soliditetsgrad	pct.	S
LEDELSE			
V	Vi har en strategi for virksomheden, der sætter retning for udviklingen	Ja/Nej	S
V	Vi anvender aktivt vores strategi i ledelsen af virksomheden	Ja/Nej	E
V	Vi anvender driftsbudget i planlægning og opfølgning	Ja/Nej	S
V	Vi har planer for at sikre den fortsatte drift ved kritiske nedbrud og truende kriser	Ja/Nej	E
V	Vi søger inspiration og sparring fra personer uden for virksomheden	Ja/Nej	E
V	Vi sikrer, at medarbejdere med samme opgaveansvar får samme løn (samme løn for samme arbejde)	Ja/Nej	E

Listen med indikatorer vil blive indarbejdet i SEGES Innovations nye digitale værktøj ESGreenTool Report, som lanceres den 3. juli 2023 og er gratis tilgængelig for alle landmænd.

Kravene til ESG-datarapporteringspunkter i landbruget er fortsat under udvikling. I takt med at de store virksomheder skal leve op til CSRD-direktivet og hermed forholde sig til ESRS, vil indikatorer i Tabel 1 løbende skulle tilpasses. Områderne i ESRS, såsom cirkulær økonomi, virksomhedens robusthed overfor klimaforandringer og korruption er f.eks. ikke inkluderet i Tabel 1. De vil blive tilføjet løbende, når der er kendskab til, i hvilket omfang danske landbrugsbedrifter vil skulle rapportere på disse områder.

Det forventes, at både den finansielle sektor og de store aftagervirksomheder af landbrugsprodukter over tid vil blive mere og mere specifikke på, hvilke ESG-datarapporteringspunkter som landmanden skal levere til virksomhederne.

I takt med at SEGES Innovation, den finansielle sektor og landmandens aftagervirksomheder bliver klogere på indholdet i ESRS tilhørende landbrugssektoren, vil indikatorerne skulle tilpasses.

Perspektivering

Listen i Tabel 1 i dette notat har til formål at gøre udarbejdelsen af en ESG-rapport overskuelig ved at fremhæve de vigtigste indikatorer inden for E, S og G for en landbrugsbedrift baseret på de data, der er tilgængelige i dag.

De første store virksomheder og den finansielle sektor vil for deres 2024-regnskab skulle rapportere i henhold til CSRD-direktivet og herved skulle følge ESRS [3]. Disse nye regler vil resultere i, at virksomhederne og de finansielle partnere i og omkring landbruget vil begynde at efterspørge ESG-nøgledata fra de danske landbrugsbedrifter. Arbejdet er allerede gået i gang i nogle virksomheder, og nogle landmænd er så småt begyndt at rapportere ESG-data til de virksomheder, som de samarbejder med. Rapporteringen af ESG-data fra danske landbrugsbedrifter forventes at blive mere udbredt i de kommende år.

De enkelte landbrug er ikke direkte omfattet af EU-reglerne, men landbrugsbedriftens samarbejdspartnere og den finansielle sektor vil få brug for oplysninger (ESG-data) om, hvordan det enkelte landbrug arbejder med bæredygtighed.

Tabel 1 udpeger en række standardindikatorer, som SEGES Innovation og DLBR forventer, at en landbrugsbedrift som minimum skal afrapportere inden for ESG til den finansielle sektor og andre samarbejdspartnere til en start. I takt med at ESRS bliver en del af virksomhedernes bæredygtighedsrapportering, forventes der også en løbende tilpasning af indikatorerne i Tabel 1.

Som landbrugsbedrift skal indikatorlisten i Tabel 1 og de tilhørende handlinger ses som et styringsværktøj for bedriftens bæredygtige udvikling. Ved at tage stilling til de forskellige indikatorer dannes grundlaget for bedriftens ESG-rapportering og herved bæredygtige udvikling.

Referencer

- [1] Erhvervsstyrelsen (2023). CSRD og europæiske bæredygtighedsstandarder, <https://erhvervsstyrelsen.dk/europaeiske-baeredygtighedsstandarder>
- [2] Thierry, A. M. et al. (2021). Bæredygtighedsindikatorer på bedriften; Indikatorer, målepunkter og opgørelsesmetoder.
- [3] Anonym (2023). Corporate sustainability reporting: [Corporate sustainability reporting \(europa.eu\)](https://corporate.sustainability.europa.eu)